

Mede-oprichter van roemruchte 'Cobra'

Jan Nieuwenhuys in TS

(Van onze medewerker voor beeldende kunst)

ENSCHÉDE. Het woord 'museum' betekent 'tehuis der muzen' en in die zin zou men de Twentse Schouwburg van nu af aan best een 'museum' kunnen noemen. Immers, de toneelkunst wordt er gediend, de muziek vindt er onderdak, de opera is er welkom en nu is ook een deel van de schouwburg, nl. de foyer, opengesteld voor wisselende tentoonstellingen van beeldende kunst.

Aan het woord 'museum' verbindt men tevens de gedachte van geschulfel en gefluister en in die zin is de Twentse Schouwburg beslist géén museum. Ons theater is springlevend en staat open voor initiatieven.

In samenwerking met de Enschede Kunstenaarssociëteit is de eerste expositie van start gegaan. Tot 15 oktober zal men er in de pauzes werk kunnen zien van Jan Nieuwenhuys: gouaches en enkele schilderijen ontstaan in 1963 en 1964.

Jan Nieuwenhuys is een van de

medeoprichters van de roemruchte groep 'Cobra' (Copenhagen, Brussel, Amsterdam) tezamen met Karel Appel, Constant (Nieuwenhuys), Corneille, Theo Wolvecamp, Antoon Rooskens, Eugène Brands (die onlangs exposeerde in het Rijksmuseum Twenthe). Van deze groep, die in 1948 werd opgericht, maakten ook deel uit de dichters Jan G. Elburg, Lucebert en Gerrit Kouwenaar.

Deze groep — de 'experimentelen' zoals zij zich ook noemden, heeft slechts kort bestaan maar desondanks een enorme invloed gehad op de ontwikkeling van de beeldende kunst in Nederland. Cobra heeft ons land de plaats hergeven, die het internationaal innam met Vincent van Gogh en Piet Mondriaan. De experimentelen hebben de beeldende kunst, die vóór 1940 enigszins was ingeslapen, een nieuwe impuls, een por gegeven. Kunst werd weer stof tot gesprek, was aanleiding tot felle protesten (de muurschildering van Karel Appel in de koffiekamer van het Amsterdamse stadhuis!); het nieuwe was, zoals steeds, voorwerp van felle verguizing.

De Cobra-leden hadden en hebben een grote verdienste en het is daarom zeker opvallend dat Jan Nieu-

wenhuys bij vele gelegenheden dikwijls vergeten wordt, en onverdiend! Zo is hij niet vermeld in de 'Catalogus 150 jaar Nederlandse kunst' in het Stedelijk Museum Amsterdam waar alle andere Cobraleden wel werden genoemd. Evenmin is hij opgenomen in de 'Collectie Sandberg'.

Toch is Jan Nieuwenhuys trouw gebleven aan zijn principes en bewijst zijn recent werk, nu te zien in de Twentse Schouwburg, dat hij een schilder is van grote kwaliteiten. Maar hij is een stille, in zich zelf gekeerde figuur, hij bleef de dromer die hij altijd was.

In zijn gouaches beweegt hij zich in een betoverde wereld: vreemde planten en dieren, spookachtige gestalten en schimmen, een wereld in wording zoals men die meent te zien in het schemerachtige water. Eén motief keert in bijna al zijn werken: terug: de cirkel met de stip. Ijs het de kiemcel, begin van alle leven? De werkelijkheid — een andere werkelijkheid — blijft steeds het startpunt van waaruit Jan Nieuwenhuys vertrekt naar zijn wereld. Hij blijft steeds zich zelf en dat is een gelukwens waard.

U mag deze tentoonstelling niet verzuimen — want u bezoekt immers de schouwburg?